మనమూ మేమూ

శ్రీ కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

[అనేకభాషల్లో యీ వ్యత్యాసం లేదు. వినేవాణ్ణి కలుపుకున్నా వేరు చేసినా ఒకటేమాట వుంటూవుంటుంది. వేరువేరుమాటలుగల ఘనమైన భాషల్లో తెలుగు ఒకటి.

౧

రాజయ్యా, నాన్నగారి హయాంలో యెట్లా వెళ్లిపోయిందో వెళ్లిపోయింది, ఇప్పుడు పెత్తనంమనదే, పేరుకు నేనేగాని నిజానికి యిదంతా మీదే. మీరంతా భారం మీదేసుకుంటేనేగాని జరగదు. నేను నిమిత్తమాత్రుణ్ణి. మీరు మీమీపనులు శ్రద్ధగా తెలివిగాచేశారా అందరమూ రాణిస్తాం లేదూ, అందరికీ కళంకమే.

'బుద్ధెరిగినరవాత యింత మంచిముక్కలు చెవిన పళ్లేదు, బాబూ! పెద్దబాబుగార్ని యెంత శ్రద్ధాభక్తులతోనో సేవించాంగాని ఆయన మమ్మల్ని కూలిచేసుకునే నౌకర్లకన్న యెక్కువగాచూళ్ళేదు, బాబూ—అంటే మీకు కష్టంగా ఉంటుందేమో గాని!—

'పిచ్చివాడా, నేనుమటుకెరగనా? నాన్నగార దోరకంమనిషి, అన్నిపన్లూ తనే చూసుకోగలనని ఆయనకు మహావుండేది. ఆయన తెలివిగలవాడే అనుకో, యెంత తెలివిగలవాడైతేమట్టుకు అన్నీ ఒక్కమనిషి చూడగలడా? అందులో యెఫిషెన్సీ—అంటే...పనితనం అన్నమాట!—లేదు అని నా అభిప్రాయం సుమా!'

'బోలెడంత చదువుకున్నవారు, తమరికి తెలియదా యేమిటండి?'

'అవునా? నాన్నగారి హయాంలో కళాకాంతులేమైనా వుండేవేమో చూడూ!... ఈ ఇల్లూ, ఈ ఆవరణా, ఈతోటాచూడూ!'

'వాటికేమండి. మన యిల్లులాంటిది ముప్ఫైఆమళ్లో లేదండి—'

'అయ్యో, రాజయ్యా! నువు బొంబాయి చూడక పోతివి! అక్కడ మలబారుహిల్ మీద—అంటే మలబారుకొండన్నమాట!—అక్కడి యిళ్లముందిది ధూపానికి పనికొస్తుందా?'

'ఎక్కడో మంచిళ్లుండకుండా ఉంటయ్యా అండి?'

'ఎక్కడో ఉండటమేం? మనకు లేకపోవటమేం? మనది డబ్బుకాదా? ఇంటినీ తోటనూ అందంగా చేసుకోటానికి మనమో యాభైవేలు ఖర్చుపెట్టుకోలేముటోయ్, రాజయ్యా?'

'పెట్టుకోవాలనుకుంటే యెందుకు పెట్టుకోలేం లెండి?'

'అనుకోవటమేమిటి? యాభైవేలూ ఖర్చుపెట్టి తీరుదాం. మనకింత భగవంతుడిచ్చినందుకు అనుభవించకుండా దేనికి, రాజయ్యా?'

'అంతఖర్చు యిప్పుడు దేనికనండి?'

'అట్లాఅడుగు చెబుతాను. ఈ చిన్న చిన్న వూళ్లల్లో చూస్తానుగదా, కాస్త గొప్పవాళ్ళయిల్లు కనిపెట్టి వున్న వాళ్ళకీ కొద్దిపాటియిల్లు కనిపెట్టివుండేవాళ్ళకీ జీవితం ఒకటిగానే ఉంటుంది. అసలు గొప్పయిళ్లూ కొద్దియిళ్లూ అన్నీ ఒకటిగానే యేడుస్తయ్! ఫలానిరాజయ్య ఫలానివారి నౌకరీలో ఉన్నాడంటే వాణ్ణిచూసి వాడి

రెక్కల బాంబులతోను, జపానువారి క్రౌర్యంతోను నిండిన యీ యుద్ధంలో

రెడ్ క్రాస్

సంస్థయే మానవ సహజ దాక్షిణ్యానికి నిలుస్తుంది. క్షతగాత్రులకు
రోగులకు ఉపచరిస్తుంది. యుద్ధ ఖైదీల సౌకర్యాలను చూస్తుంది.

హెచ్. ఇ. గవర్నరు యుద్ధనిధికి

"రెడ్ క్రాస్" అని నియతిచేస్తూ విరాళాలు యివ్వడంద్వారా
ఒక మహత్తరసేవకు తోడ్పడండి.

తరగతివాళ్ళంతా అసూయపడాలి. ఒక్కోసారి నాకని పిస్తుంది సుమా: ఈ వందలేసి ఎకరాలకుబదులు ఏ బకింగ్ హాం పాలెస్‌లోనో ఓచిన్న దర్వానుగావుంటే జీవితం యెంతహాయిగా ఉంటుందిగదా అని. ఆ దర్వాను రోజల్లా బకింగ్ హాంపాలెసులో గడుపుతాడు గద. అది వాడిల్లే! నిన్నూ నన్నూ అందులోకి అడుగుపెట్టనివ్వరే! అబ్బే!'

'అట్లాగాండి ?'

'ఆహా !...అదీ నేనుచెప్పేది. మన ఈ తోటంతా చక్కగా దార్లువేయించి, బోర్డర్లునాటించి పూలమొక్కలు వేయించాలి. మన ఇంటిముందు కారుపెట్టటానికి పోర్చీ కట్టించాలి. దానిమీదికి లతలుపాకించాలి. ఏ లతయితే బాగుంటుందంటావు ?'

'సారపాదులు పెట్టిస్తామాఅండీ ?'

'ఛీ, ఛీ, ఛీ! సారపాదేమిటి, రాజయ్యా! నా ఉత్సాహమంతా పాడుచేస్తివే!'

'చక్కగా కాయలు కాస్తుందండీ. ఇంతతోట ఉన్నందుకు కాయగూరల సౌకర్యం ఉండా యేమిటి కండి ?'

'చెబితే నమ్మవుగాని, రాజయ్యా. బకింగ్ హాం పాలెసుతోటల్లో ఒక్క సారపాదుకూడా లేదు, ఒక్కటి కూడా!'

'కాయగూరలేలేవా అండీ ?'

'కిమినాస్తి! మాట్లాడగూడదు!'

'మరి తోటంటే ఏముంటయ్యండి ?'

'ఏవో పూలమొక్కలూ అవీ ఉంటై.'

'వాళ్లు పూలుజాస్తిగా పెంటుకుంటారు కాబో ల్లండి ?'

'పిచ్చిరాజయ్యా, దొరలు పూలుపెట్టుకుంటారా? ళ్ళు పూలను చెట్లమీదే చూసి ఆనందిస్తారు.'

'మనకట్లా కుదురుతుందా అండి? మనతోట్లో ాలమొక్కలేస్తే అమ్మగారూ, చిన్నదొరసానిగారూ ాలుకోసుకోరా, పూళ్లో నలుగుర్నీ పిలిచి యిచ్చుకో ాండి?'

'అదయినా అంత యిబ్బందిలేదు గాని పోర్చిమీద, వాందుంపతెగా, సారపాదు, దానమ్మకడుపుకాలా, పాకించమంటివే, నీ తస్సదియ్యా!'

'ఏదో తెలీకన్నాను, బాబూ!'

'నేనది మొదట్రేగ్రహించాలే!...అయిందా? ఓ 'మంచికారొకటి అర్జంటుగా కొనాలి—'

'మోటారుకారే?'

'ఏమిటంత ఆశ్చర్యం. బొంబాయిలో మనలో సహం ఆస్తిలేనివాళ్ళుకూడా కాళ్ళల్లో రంయిమని పోతారుసుమా.

'కాని మన ఈ పల్లెటూళ్ళో—'

'కారున్నతరవాత ఊళ్లోనే తిరుగుతామా ఏమిటి? అకస్మాత్తుగా పనిపడిందనుకో. ఇట్టే పదినిమిషాల్లో బస్తీ చేరుకోవచ్చు.'

'అదీ నిజమేనండి!'

'ఆతరవాత రేడియోసెట్టుకూడా ఒకటి కొందా మనుకుంటున్నా.'

'అదేమిటండి?'

'అదిచూస్తే నువ్వు నిజంగా ఆశ్చర్యపోతావు సుమా! ఇక్కణ్ణించే మనం మద్రాసులోపాడే సంగీతం గాని, బొంబాయిలోపాడే సంగీతంగాని వినవచ్చు. చెబితే నమ్మవుగాని, రాజయ్యా, లండనులో మాట్లాడు తుంటే ఇక్కడికి దానిమీద వినిపిస్తుంది.'

'ఆశ్చర్యమేనండి.'

'నాగరికత ఆరోజుకారోజు అట్లా సాగిపోతు న్నది, రాజయ్యా. ఇక్కడ మనం, ఈ ముష్టిపల్లెటూళ్లో కూచుని ప్రపంచంగురించి ఏం తెలుసుకుంటున్నాం'.

'అవునండి. కాని మీరివన్నీ యేర్పాటుచేస్తే—'

'అదే నేనన్నది. మనఊళ్ళోకి కొస్త నాగరికత తెద్దామనే నాప్రయత్నం. జీవితంలో సారపాదులేకాక యింకా చాలా వున్నయ్యని మన ఊరివాళ్ళకి తెలియ జేయాలని నాప్రయత్నం.'

లక్ష్మి బ్రాండ్

జావా ఆయిల్ (రిజిస్టర్డ్)

ఘాటైన వాసనకు వాడండి

జలుబు, జ్వరము, తలనొప్పి వీటికి దివ్యౌషధం

వివరాలకు :

అమర్‌చంద్ శోభాచంద్

కెమిస్టుస్ అండ్ డ్రగ్గిస్టుస

95, నైనియప్ప నాయకర్ వీధి, సి. టి. మద్రాసు.

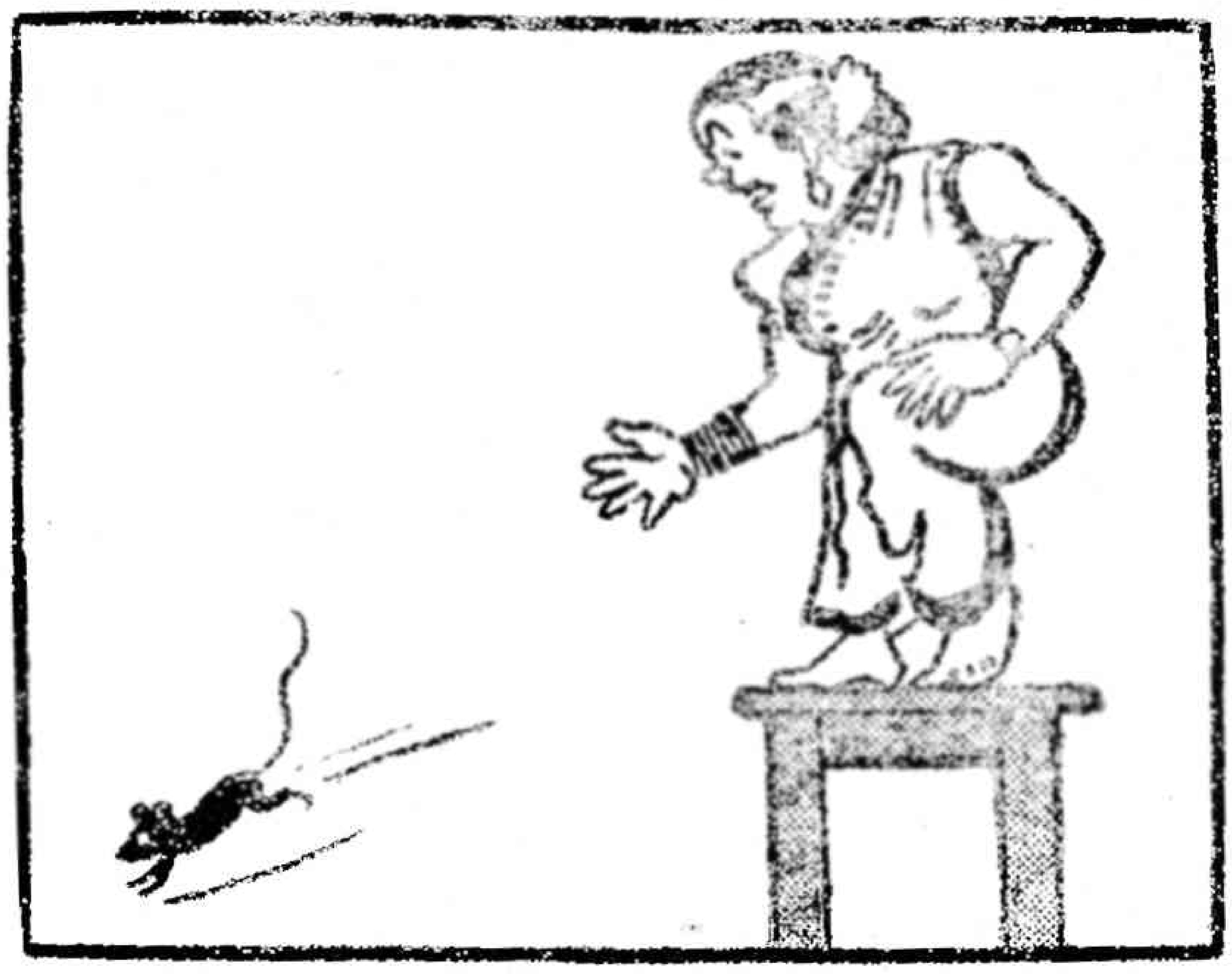

ఇంట్లో...

తెరలో....

'ఎందుకు లేవండి? అంకినీడుగారి వాముదొడ్డో సమ్మడిసాదు పాకిందిగదా—'

'సరే, ఇక నువు వెళ్లు, రాజయ్యా! నాకు తొందర పనులున్నై.'

'చిత్తం, సెలవు పుచ్చుకుంటానండి.'

— ౨ —

'రాజయ్యా, మనతోట ఇప్పుడెట్లావుంది?'

'నిక్షేపమంటి వేపచెట్లు రెండూ కొట్టించేస్తిరి. నాకు దొడ్డేగాని తోట యెక్కడా కనిపించటం లేదండి. ఈ రెండువేపులా గులకరాళ్ళ దార్లు వేయించారు గాని అవెక్కడికీ పోవాయె. గుండ్రగా తిరిగి మళ్ళా అక్కడికే వస్తున్నై గాని?'

'నీకీవిషయాలు తెలీవు, రాజయ్యా, నీకే యేమిటి, యిక్కడ యెవరికీ తెలీవు. కాని తొందరపడకు, మన వాళ్ళకన్నీ తెలియజేస్తాగా, తోటకనిపించటం లేదన్నావా, కొంచెంఆగు అదే కనిపిస్తుంది. గోర్దగా అవి ఇప్పుడేగా నాటాం. మొక్కలుకూడా కొస్త పెరిగితే గాని శోభ కనిపించదు. ఇంక ఈబారులెందుకంటావా, మనం హాయిగా తిరగటానికి. ఈదార్ల వెంబడి దిమ్మెలు కట్టిస్తున్నా, మనం సాయంకాలం పూటకూర్చోటానికి.'

'చిత్తం. మన మోటారుబండి యెప్పుడొస్తుందండి?'

'ధరలు మరీ మండిపోతున్నై, రాజయ్యా. మోటారంటే భయమేస్తున్నది. అయినా మానన్నే; సెకండుహాండుకారయినా కొనితీరుతా. కొన్ని సెకండుహాండుకార్లు కొత్తకార్లకన్న బాగా పోతైసుమా. అయినా మనిఊళ్ళో అసలు కారేలేదు గనక సెకండుహాండుకారయినా గొప్పే, చెట్టులేనిచోట ఆముదపు చెట్టే—ఏది?'

'అంతేనండి...మనరేడియో నిన్న సాయంకాలం పాడించినట్టున్నారండి? పాట మన తూర్పుపాలాల దగ్గరికి వినిపించిందట.'

'అట్లాగేం? మనవాళ్ళంతా పాటవిన్నారేం?'

'ఫలానాపాటనవుతే తెలియలేదుగాని యేదో విన్నారండి.'

'నీకు వినిపిస్తా రా రాజయ్యా... నిన్ననే మన వాళ్ళందర్నీ పిలుద్దామనుకున్నాగాని యేం పన్లమీదుంటారో అని మళ్ళా పిలవలా... ఇదుగో, చూశావా చూడటానికే సెట్టెంత ముచ్చటగావుందో. దీనికోసం అయిదొందలుపోశాను, రాజయ్యా, అయిదొందలు!'

'ఎత్తునెత్తు వెండన్నమాటండి.'

'బాగాచెప్పావు. అయితే ఏంలే! అది పాడేపాట విను...'

'పుణ్యానికి పెట్టె కాస్తా పగిలిపోతుందేమో. తరవాత పాడిద్దురుగాన్లెండి.'

'ఆ చప్పుళ్ళుచూసి నువు భయపడుతున్నావుగామల్లు. అది దానికి పరిపాటే.'

P. L. Narasimhulu Chetty,

Manufacturing Jeweller.

Office:
29/4,
China Bazaar Road,
Madras.

Phone No. 3496.

Show Room:-
9, Narayana Mudali
Street,
G. T., MADRAS.

We have Jewels of fine quality & with guarantee ready for sale.
have also in stock pure gold & silver chains etc of nice patterns.

All kinds of Jewellery set with Rangoon. Synthetic. Chemical, Trichinopoly, Indian and Jaga Jothi Diamonds are always in stock.

'అదుగో, పాడుతున్నదండి. మీరు దాన్ని నిలపకుండావున్నారు.'

'అది మనక్కావలసిన స్టేషనుకాదు, నీకన్ని స్టేషన్లూ వినిపిస్తాలే... ఇదుగో ఇది ఢిల్లీ... ఇది మద్రాసు... ఇది బొంబాయి—'

'ఉణ్ణివ్వండి, ఉణ్ణివ్వండి. చక్కగా యెవరో మంగళహారతి పాడుతున్నారు.'

'మంగళహారతులకేంలే! ఇందులో యింకా హాలండూ, బెల్జియమూ, స్వీడనూ, డెన్మార్కూ, అమెరికా, యిరాన్ అన్నీ వస్తయ్.'

'మనం విననికాడికి యేంవచ్చి యేం లాభమండి.'

'ఎందుకువినమూ! ఇదుగో ఇది యింగ్లండులాగుంది అంటే లండనన్నమాట'

'అట్లాగాఅండి' మరి ఆవూరులో పాటలులేదేమిటండి?'

'ఇప్పుడులేదు కాస్సేఉంటే వస్తుంది.'

'అక్కడ ఇప్పుడు పాడేవాళ్ళే లేరాఅండి?'

'ఉంటే వినేవాళ్ళమేగా?'

'మరి వాళ్ళెప్పుడు పాడతారో మనకెట్లా తెలుస్తుందండి?'

'పుస్తకంలోచూస్తే తెలుస్తుంది. ఇదుగో, చూశావా, యిదీ పుస్తకం.'

'అందులో ఎవరెవరు ఎప్పుడెప్పుడు పాడేదీ అంతా రాసుంటుందాఅండి?'

'ఆహా!'

'మన ఊళ్ళోమాదిరిగా ఆ దేశాల్లో వాళ్ళు ఇష్టం వచ్చినప్పుడు పాడుకోరాఅండి?'

'పాడుకుంటారు, కాని మనం వినేది ముందుగా చెప్పి పాడేవాళ్ళనే. అంతా చాలాగొడవవుందిలే. చెప్పినా నీ కర్థంకాదు.'

'ప్రపంచకం రానురానెంత విచిత్రంగా అవుతున్నదండి.'

'ఆవిషయం మీకందరికీ తెలియజేయాలనేగా నా ప్రయత్నం?'

'మాకేమీ అర్థంగాని విషయాలు కావాయెను. ఏంలాభమండి'

'చూస్తూఉంటే క్రమంగా అవే అర్థమవుతైమరి.'

3

'చూడు, రాజయ్యా, యిదేంబాగాలేదు.'

'ఏదండి?'

'రోజూ మీ పనిచేసే కుర్రాళ్లు మాతోటలోనే కూచుంటారు. వాళ్లకిచూస్తే పనీపాట లేమీలేవా ఏమిటి?'

'మన వూరివాళ్లకిటువంటి తోటచూట్టం కొత్త గనక చూసి ఆనందించటానికి వస్తున్నారండి. పని పాటలు లేనప్పుడే వచ్చికూచుంటారండి వాళ్ళ చేతి మీదిగావేసింది గనక—'

'పనిపాట ల్లేకపోవటమేమిటి? చేసుకునేవాడికి క్షణం తీరుతుందా అసలూ? రోజల్లా ఇక్కడికొచ్చివన విహారంచేసే తిరణాలప్రజనిచూస్తే ఇది మాతోటో ఊళ్లోవాళ్ళతోటో తెలీటంలేదు.'

'తోటలోకి రావద్దని అందరితోనూ చెబుతా లెండి.'

'ఆ పనిచెయ్యి, రాజయ్యా, నీకు పుణ్యంఉంటుంది... నేనన్నానని ఎవరితోనూ అనకుసుమా నీఅంతటనువ్వే అన్నట్టుగాఅను.'

'తప్పేముంది లెండి?'

* * *

'చూడు, రాజయ్యా రేడియో వేసుకోవటానికి భయంగాఉంది. అలగా జనమంతా యింటిచుట్టూరా, వేళ్లాడుతున్నారు. ఎట్లాచావు? పొండర్రా అంటే పోరే. రేడియోపెట్టి మూణ్ణాళ్ళయింది, చెబితే నమ్మవుగాని.'

'ఎంత చిక్కొచ్చిపడ్డదండి.'

'చిక్కన్న చిక్కా? హాయిగా పొలాల్లోకూడా వినిపిస్తుందిగదా, యింటిచుట్టూ మూగటం దేనికిచెప్పు?'

'చెబుతా లెండి.'

'మళ్లా నేనన్నానని—'

'లేదు లెండి నే నేఅంటా!'

* * *

'ఏదో తొందరపనిమీదొచ్చావు, రాజయ్యా.'

'రోశాయిగాణ్ణి మన పోట్లఅంబోతు పొలంలో పడదోసి కాళ్లురెండూ విరగదొక్కిందండి. ఆసుపత్రిలో పారెయ్యాలి. స్పృహదప్పి పడున్నాడు. కాస్త దయ ఉంచి మనకారు బయటికితీస్తే—'

'యింకానయం. రోశాయిలకూ భూషాయిలకూ కార్లలవాటుచూస్తే యింకేమన్నావుందా? అయినా

గమనిక

పోస్టులో 'రూపవాణి' కాపీలు సరిగా అందడంలేదని అనేకమంది వ్రాస్తున్నారు. దీనికి మేము బాధ్యత వహించలేము. కనుక రిజిస్టర్ చేసి పంపమని కోరేవారు చందాతోపాటు 2-4-0 కూడా పంపిస్తే ప్రతీకాపీ రిజిస్టర్ చేసి పంపిస్తాం.

'మిస్' అవుతున్నాయని వచ్చిన కంప్లెయింట్లకు మేము పూచీ వహించలేమని మనవి!

—మేనేజర్.

మాణిక్యమంటికాళ్లో కాళ్లు విరిగినవాణ్ణి కాళ్లోకూచో బెట్టితే కారంతా నెత్తుకై చెడిపోదుటోయ్?'

'త్వరగా ఆసుపత్రిచేర్చటానికి—'

'చూస్తావేంనురీ? వేగిరం బండికట్టించు వేగంపోతై నల్లగిత్తల్ని తగిలించు.'

'రెండుగంటలన్నా పడుతుందండి, ఎడ్లబండిమీద యితే. ఈ ఒక్కసారికే కారు దయచేస్తే—'

'రెండుగంటలేగా! ఇంతలో మునిగిపోలే! ఆస్పత్రిలోమటుకు వెళ్ళగానే మోహం చూస్తారేమిటి?'

'అవున్లెండి!'

* * *

'ఎక్కడా కనిపించటంలేదు, రాజయ్యా?'

'రోశాయిటగ్గిర ఆస్పత్రిలో బడున్నావండి.'

'కాస్త నయంగాఉందా?'

'రాత్రి రోశాయి పోయినాడండి!'

'అట్లాగా? నాకుతెలీదే?'

'ఊళ్లో అందరికీ తెల్లారక మునుపే తెలిసిందండి.'

'నాకెవ్వరూ చెప్పలేదేం? ఊరిపెద్దనుగదా నాకు తెలియకళ్లా, రాజయ్యా?'

'ఎవరికితెలిసి ఏముందిలెండి? ఊరికళేపోయింది. ఎక్కడచూసినా రోశాయేవుండేవాడు. రోజల్లాపాడుతూ ఎగురుతూ వుండేవాడు. సినిమాపాటలెంతచమత్కారంగా పాడేవాడండి! పాట పాడుకుంటూ ఎంతచాకిరయినా చేసేవాడు, ఈపని నావల్లకాదనే వాడుకాడండి, పెద్దబాబుగారు వాణ్ణి తన పెంపుడుకొడుకని చెప్పుకునే వారు. కన్న ఒక్కకొడుకూపోయి ఆ ముసల్ది అల్లాడుతుంటే చూడ శక్యంకాకుండావుంది...'

'పోనీ చూడు, రాజయ్యా, ఊళ్లోజనం రోశాయిని మరిచేదాకా మనరేడియో వింటూండమను.'

'రోశాయికి రేడియో సాటొస్తుందాండి? ఎక్కడి మాట?'

మలయ మారుతము వలె సేదదీర్చి, శరత్కాల చంద్రునివలె చల్లదనం కల్గించును.

శ్రీవిస్ ఆమ్లా తలనూనె

అనేక సంవత్సరాల పరిశోధనాఫలితంగా తయారు చేయబడినది. తలవెండ్రుకలను అందముగా పెంచును. వెండ్రుకలను తుమ్మెద రెక్కలవలె నల్లపరచును. మెదడుతో పనిచేయువారికి వరప్రసాదము.

ఎస్. విశ్వనాధం అండ్ కంపెనీ,

44 బందరువీధి, మద్రాసు.